

מעלת השירה

שיחת הרה"ג זלמן ברוך מלמד לפרשת בשלח

ארבע כתות על הים ♦ הצלה מסכנת כליה לישועה גדולה ♦ מדרגה חדשה בהופעת מלכות ה' ♦ אז ישיר – שירה תמידית ♦ השירה – מדרגת עבודת ה' בשמחה ♦ מחלוקת החסידים והמתנגדים אם העיקר הכוונה או המעשה ♦ מדרגות בקיום המצוות ♦ מגנינה – הפנימיות של המילים ♦ ראתה שפחה על הים יותר משראה יחזקאל

ארבע כתות על הים

השבת זו שבת שירה. חכמינו ז"ל אמרו שכשישראל עמדו על הים ומצרים רדפו אחריהם, לא היה להם מוצא. הים מצד אחד, מצרים מצד שני, ומדבר עם חיות טרף מהצדדים. נחלקו ישראל לארבע כתות. כת אחת אמרה: אין ברירה, צריך לשוב למצרים, עדיף לקבל עלינו את השעבוד מאשר למות במדבר, כת שנייה אמרה: נקפוץ לים, יותר טוב למות מאשר לחזור למצרים, כת שלישית אמרה: ננסה להילחם במצרים, אולי נצליח. כת רביעית אמרה: נצעק אל ה'.

המצב היה בכי רע, וכל כת לא נתנה הצעה מושלמת. בני ישראל חיפשו מה הרע במיעוטו. ריבונו של עולם העמיד את עם ישראל במצב של תחושה שהנה הולכים למות כולם, ואף אחד לא יישאר. זו תחושה שאי אפשר לתאר. פחד מוות איום ונורא. הסכנה הגיעה לשיאה, וזה עניין של שעות, שלא יישאר שריד ופליט.

חז"ל אמרו שהקב"ה ענה תשובה על ידי משה רבנו לכל ארבע הכתות. לכת שרצתה לשוב למצרים, ענה ה': "כאשר ראיתם את מצרים לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם". לכת שאמרה ניפול לים, ענה ה': "אל תראו". לכת שרצתה לעשות מלחמה, ענה ה': "ה' ילחם לכם", ולכת שאמרה נתפלל, ענה ה': "ואתם תחרישו".

הצלה מסכנת כליה לישועה הגדולה

והנה, בבת אחת, מסכנת מוות מוחלטת, מסכנת כליה, בבת אחת מתהפכות היוצרות, והמצרים ששעבדו אותם מאתיים ועשר שנים, טובעים בים, וישראל ניצלים. שינוי מהיר כל כך, מתחושה של סכנת מוות ואבדון מוחלט, פתאום ישועה גדולה, לא חלקית כמו ביציאה ממצרים שעדיין היה חשש שאולי מצרים ירדפו אחריהם... השינוי הגדול הזה, הביא להתרוממות רוח עצומה. "ויאמינו בה' ובמשה עבדו", ולשירה שבאה אחר כך.

מטרת כל התהליך הזה הייתה להביא את ישראל לאמונה גדולה. ישראל היו במצרים הרבה שנים והושפעו מהם. היו מבוכות רוחניות. כשמלאכי השרת רואים את מצרים טובעים בים וישראל ניצלים, אמרו: הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה. הם לא מצליחים להבחין לעומק שבכל זאת בישראל יש יסוד פנימי טוב. מבחוץ לא היה נראה הדבר. איך מסלקים את ההרגלים הרעים האלה, את הקלקולים שקלקלו המצרים. "וירעו אותנו המצרים" - מלמד שעשו אותנו רעים. היה צריך להיות טיפול מיוחד שעושה את המהפכה הפנימית בנפש. לפעמים יש מצוקה נפשית שצריך לתת מכת חשמל, על מנת לבטל את המצב הקיים ולהביא להתעוררות חדשה.

היה צריך להגיע למצב כזה, שבני ישראל חושבים שהם בכליה גמורה, ומהפחד הנורא הזה, מהתחושה האיומה הזו, אולי כבר אמרו וידוי, הרגישו שהמוות מתקרב, והתחילו לחשוב על החיים שעברו אליהם, ופתאום שינוי גדול. נכנסים לים ועוברים בים בחרבה. "אילו קרע לנו את הים ולא העבירנו בתוכו בחרבה, דיינו", ואחר כך "אילו העבירנו בתוכו בחרבה... דיינו". מה חשוב כל כך לעבור בתוך הים בחרבה. העיקר שעברנו, ואם היה קצת בוץ, על זה צריכים להודות

שיחת מו"ר הרה"ג זלמן מלמד לפרשת השבוע

באופן מיוחד?! אלא שהמעבר בחרבה מוכיח שזה לא היה טבעי. אילו קרע לנו את הים ולא העבירנו בחרבה, היו אומרים משה ידע מתי יש גאות ומתי שפל, הוא ניצל את המצב, והמצרים לא ידעו את הסוד הזה, ומשה משך את המצרים לים, ואחר כך הטביע אותם בים. אבל אם כך, היה צריך להיות בוץ בים. העובדה שהעבירנו בתוכו בחרבה, מראה שזה לא היה טבעי, זה היה נס.

בשם הגר"א אומרים: "קפאו תהומות בלב ים" - הקב"ה סילק את המים שמעל האדמה, אבל בתוך הים יש בורות רבים, והמים שבתוך הבורות קפאו ובני ישראל הלכו על המים הקפואים. נס כזה מוכיח שזו יד ה'. לא מקרה כמו צונאמי או גאות ושפל או הסברים מדעיים אחרים. לכן: "ויראו העם את ה', ויאמינו בה' ובמשה עבדו", האמונה התבררה. סולקו כל הטעויות והשיבושים וראו שריבונו של עולם, אלוקי ישראל, הוא המוציא את ישראל ממצרים, הוא אלוקי העולם השולט על הטבע ומהפך את הסדרים, והשירה פורצת: "אֵז יִשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַה' וַיֹּאמְרוּ לְאֹמְרֵי".

מדרגה חדשה בהופעת מלכות ה'

אומרים חז"ל (שמות רבה כג, א):

"אז ישיר משה", הדא הוא דכתיב: "נִכּוֹן כִּסְאָךְ מֵאֵז מַעֲוֹלָם אֶתָּה" (תהילים צג, ב). אמר רבי ברכיה בשם רבי אבהו: אף על פי שמעולם אתה, לא נתיישב כסאך ולא נודעת בעולמך עד שאמרו בניך שירה. לכן נאמר: 'נכון כסאך מאז'. משל למלך שעשה מלחמה וניצח, ועשו אותו אגוסטוס. אמרו לו: עד שלא עשית מלחמה, היית מלך, עכשיו אתה מלך גדול. מה יש כבוד בין מלך לאגוסטוס? אלא מלך עומד על הלוח, ואגוסטוס יושב.

יש מלך רגיל ויש מלך ראשי, כשמציירים את המלך הרגיל, מציירים אותו עומד, ואגוסטוס יושב.

כך אמרו ישראל: באמת עד שלא בראת עולמך היית אתה, ומשבראת אותו - אתה הוא. אלא שכביכול עומד שנאמר "עֲמַד וְיִמְדָּד אֶרֶץ" (חבקוק ג, ו) אבל משעמדת בים ואמרנו שירה לפניך ב'אז', נתייבשה מלכותך, הוי 'נכון כסאך מאז', - מ'אז ישיר'.

מאז בריאת אדם הראשון כולם ראו את ריבונו של עולם בתוך הטבע, לפי מעשיו והנהגתו. ביציאת מצרים יש מהפך. רואים את ריבונו של עולם מהפך את סדרי הטבע. קריעת ים סוף היא המכה היותר גדולה, 'עשר מכות במצרים חמישים על הים, ויש אומרים חמישים במצרים ומאתים וחמישים על הים', כלומר קריעת ים סוף, הייתה שקולה כנגד כל המכות שהיו במצרים.

הסכנה שמא מצרים בסופו של דבר יתחרטו ויחזרו - נסתלקה. כשישראל יצאו ממצרים לא יכלו להגיד שירה, כי עדיין נשפה בערפם הסכנה והחשש שאולי מצרים ירדפו אחריהם. הם הודיעו למצרים שהם הולכים לשלשה ימים על מנת לחזור, וכעת עם קריעת ים סוף חלפה הסכנה, ופורצת השירה.

אז ישיר – שירה תמידית

חז"ל מרבים לדבר על הערך המיוחד של השירה. כל התשבחות מתחילות מאז, 'אז אמר שלמה', 'אז ידבר יהושע', 'אז ישיר ישראל'. הזוהר אומר שכל הניסים והגבורות שנעשו לישראל מתחילות מלמעלה, במקור העליון.

במילה 'אז' יש רמז. א' - זה השורש והמקור, זו התחלה עליונה מאוד, ואחר כך מתפשטת לשבעה. המהר"ל מסביר ששבעה זו התפשטות מלאה עם מרכז. לכל דבר בעולם יש אורך, רוחב, גובה – מערב, מזרח, צפון, דרום, למעלה ולמטה, ויש גם אמצע. זו השלמות. 'אז', מרמז לכך שהשירה באה מהשורש העליון, מעל הזמן. וכך כל שירה ושירה היא ממקור עליון.

אומר הזוהר:

'ישיר' נאמר ולא 'שר', שדבר זה תלוי ונשלם לעתיד שעתידים ישראל לשבח שירה זו לעתיד לבוא. ועוד מכאן שצדיקים הראשונים עתידים

שיחת מו"ר הרה"ג זלמן מלמד לפרשת השבוע

לחזור לחיות בגופים ולראות אותות וגבורות שיעשה הקב"ה ולומר שירה. משה ובני ישראל שיצאו ממצרים עתידים להיות, שנאמר: "אז ישיר משה ובני ישראל", ישיר לשון עתיד.

השירה הזו היא שירה מתמשכת ובלתי פוסקת, שהושרה על ידי ישראל היוצאים ממצרים. ממשיך הזוהר:

זה שכתוב: "כִּי־יִמִּי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנּוּ נִפְלְאוֹת" (מיכה ז, טו), לא נאמר 'אראך', אלא 'אראנו' - למי שראה כבר. כל אדם שאומר שירה זו בכל יום ומכוון בה, זוכה לאומרה לעתיד לבוא. שיש בה עבר ויש בה עתיד, יש בה קשרי אמונה, ויש בה ימי המשיח ונתלים עליה כל השירות ותשבחות שאומרים עליונים ותחתונים.

השירה – שלמות עבודת ה' בשמחה

הגמרא במסכת ערכין (יא.) אומרת:

אמר רבי יהודה אמר שמואל: מנין לעיקר שירה מן התורה? שנאמר: "ושרת בשם ה' אלוקיו". איזו שירות שבשם? הוי אומר זו שירה.

הגמרא מבררת מה המקור בתורה לשירה ששרים הלווים בבית המקדש על הקרבנות, ולומדת מהפסוק "ושרת בשם ה' אלוקיו" אלו שירות שמזכירים בהם את שם ה'.

רב מתנה אמר מהכא: "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עִבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לִבָּב" (דברים כח, מז), איזו עבודה שהיא בשמחה ובטוב לבב? הוי אומר זו שירה.

רש"י מפרש: "אין אדם שר שירה אלא מתוך שמחה וטוב לבב". אם אדם שר, סימן שהוא מלא בשמחה ובטוב לבב, וכתוב שצריכים לעבוד את ה' בשמחה ובטוב לבב, זו שירה, כדכתיב: "כי הנה עבדי ירונו מטוב לב". שואלת הגמרא:

ואימא דברי תורה דכתיב: "פְּקוּדֵי ה' יִשְׂרָיִם מְשַׁמְחֵי לֵב" (תהילים יט, ט)? 'משמחי לב' אקרו, 'טוב' לא אקרו.

אולי כוונת הפסוק "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה", היא ללימוד התורה, שהתורה משמחת לב, עונה הגמרא: שהפסוק אומר: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוּקִיךָ בַּשְּׂמֵחָה וּבטוֹב לֵב", ודברי תורה נקראים 'משמחי לב', אך לא 'טוב לבב'. ממשיכה הגמרא:

ואימא ביכורים, כדכתיב "ושמחת בכל הטוב", 'טוב' אקרי, 'טוב לבב' לא אקרי.

בביכורים לא נאמר 'טוב לבב' שזו שלמות גדולה יותר. שואל תוספות: והרי כתוב לגבי התורה "כִּי לָקַח טוֹב נִתְּתִי לָכֶם" (משלי ד, ב), וכן "טוב לי תורת פיך" (תהילים קיט, עב). מתרץ התוספות שכתוב 'טוב' אבל לא כתוב 'טוב לבב'. זאת אומרת שיש מדרגות בשמחה. וודאי שהתורה משמחת וגם עושה טוב, "כִּי לָקַח טוֹב נִתְּתִי לָכֶם תּוֹרָתִי אֶל תַּעֲזְבוּ", אבל השירה היא מדרגה מיוחדת במינה של עבודת ה', זהו השיא של שמחה וטוב לבב.

יש דיון בגמרא, אם עיקר שירה בפה או עיקר שירה בכלים. הנפקא מינה היא אם מותר לשיר עם כלי נגינה בשבת בשעה שמקריבים את קרבנות התמיד וקרבנות המוספים. אם עיקר שירה בפה, אז הכלי הוא רק לבסומי בעלמא, ואסור, ואם עיקר השירה היא בכלים, אז זה דאוריתא, וצריכים לעבוד את ה' עם הכלים. הרמב"ם פוסק שעיקר שירה בפה, ואף על פי כן מותר בכלים כי זה הידור מצווה, והידור מצווה הוא חלק מהמצווה.

אנחנו רואים עד כמה השירה חשובה. צריך לעבוד את ה' בשמחה. הפסוק אומר "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב". כל התוכחה היא בגלל שלמרות שעבדנו את ה', לא עבדנו בשמחה ובטוב לבב. צריך לעשות את רצונו של ריבונו של עולם ולא להחסיר דבר. אם אדם עושה את כל העבודה ואיננו עושה אותה עם כל הלב, זו אינה עבודת ה' שלמה. רק כשהוא עושה את העבודה בשמחה ובטוב לבב הוא עושה עבודה שלמה.

מחלוקת החסידים והמתנגדים אם להדגיש הכוונה או המעשה

יש מחלוקת בין החסידים למתנגדים, מה להדגיש בעבודת ה'. האם להדגיש את הכוונה, או את הביצוע בפועל למעשה. אם אדם יעבוד את עבודת ה' ותהיה חסרה הכוונה, אז העבודה לא שלמה. אם אדם מתכוון ולא יעשה את העבודה אין זו עבודה. נפש החיים אומר שאם אדם בליל פסח, במקום לאכול מצה, יעשה כוונות, או יתקע בשופר במקום אכילת מצה, לא יקיים את המצווה, אפילו שיכוון את כל הכוונות של המצה. ואם קיים את המצווה בלי כוונה יצא בדיעבד. לעומת זאת, אם כיוון ולא קיים לא יצא.

פעם היה כנס של גדולי ישראל באירופה, והתכנסו גם גדולי החסידות וגם גדולי הרבנים הליטאים, ראשי הישיבות. הדיונים נמשכו עד שעה מאוחרת בלילה וישנו שם מעט שעות, ורב' חסידי וראש ישיבה ליטאי ישנו באותו חדר. פתאום התעורר ראש הישיבה, הסתכל בשעון וראה שעוד חמש דקות מגיע סוף זמן קריאת שמע, קפץ מהמיטה, נטל ידיים, ואמר 'שמע ישראל', כדי להספיק קריאת שמע. הסתכל עליו הרב' בתמיהה: כך לעמוד לפני ה' עם הבגד של הלילה? בלי שום הכנות, כך ניגשים לפני מלך מלכי המלכים? היה המום, איך יכול להיות דבר כזה.

מי צודק? אי אפשר לעמוד לפני הקב"ה בבגדים לא מתאימים, אך גם אי אפשר להגיד קריאת שמע שלא בזמנה. יש קצת ראייה לראש הישיבה מהמשנה בברכות. המשנה אומרת שאדם שטבל במקווה והגיע זמן קריאת שמע, משכשך במים ואומר קריאת שמע, אפילו בלי פיג'מה, בכלל לא מתאים, אבל זה זמן קריאת שמע. אומרים הליטאים משל למה הדבר דומה, למשרד שיש בו זמן קבלת קהל, לדוגמה משעה שמונה ועד שעה תשע, ואז יש אפשרות לגשת ולהגיש בקשות. אדם שיכין את עצמו ויבוא עם לבוש שעושה רושם כדי לשכנע שימלאו את בקשתו, אך יגיע בשעה תשע וחמישה, כבר הדלת סגורה. אבל החסידים אומרים, מי שהוא מאד מקורב, יש לו פרוטקציה לבוא גם מחוץ לזמן הקבוע. וגדולי החסידות הם אנשים שכל היום עובדים את ה', ולכן הם יוצאים מן הכלל.

אנחנו רואים בגמרא שיש כאלו שאפילו עשו עבירות, כמו שקראנו בהפטרה על יעל אשת חבר הקיני, שעברה עבירה כדי להציל את ישראל, ומשבחים אותה. 'גדולה עבירה לשמה'.

כך גם מספרים על רבי בגמרא, שהיה עושה בעצמו 'מופתים', אחרי שנפטר היה מגיע בכל ליל שבת לעשות קידוש בבית. כשהוא נפטר יצאה בת קול ואמרה שמי שהשתתף באשכבתא דרבי הוא בן עולם הבא. כובס אחד, לא ידע שרבי נפטר, הגיע באיחור, ושמע שכבר הייתה ההלוויה ולא השתתף בהלוויה. הייתה לו עוגמת נפש כל כך גדולה שלא יכול היה לסלוח לעצמו, עלה לגג וקפץ מהגג, התאבד. יצתה בת קול ואמרה שגם ההוא הכובס הוא בן עולם הבא. איך יתכן? יכול להיות שאדם מאבד עצמו לדעת והוא בן עולם הבא? אלא שהקישור שלו לרבי היה כל כך גדול שהוא לא יכול היה להסכים עם העובדה שלא היה באשכבתא דרבי. מזה יש ראייה שלפעמים באופן חריג, אם הכוונה של האדם היא מאוד חזקה, היא מכריעה את המעשה. האם ללמוד שתמיד כוונה עיקר, ואז אדם יכול לקום בעשר עם שלוות נפש, לשתות כוס מיץ או כוס תה, יאכל משהו, יהיה לו מצב רוח טוב, ואז יתפלל בעשר, באחת עשרה, בשתיים עשרה, באריכות, יגיע לקריאת שמע בשתיים, עם כוונות. אולי יחידי סגולה, אבל זה לא עניין לחיקוי. צריכים לקיים את ההלכה בדיוק ועם כוונה ואז המצווה נעשית בשלמות. אם אדם מקיים את המצוות ללא כוונה זה כגוף בלא נשמה, המעשה הוא הגוף והכוונה היא הנשמה.

מדרגות בקיום המצוות

יש אנשים שאין להם כוח לקום, הם חלשים מאוד ויש להם רק קצת חיות. כך זה מי שעושה מצווה עם קצת כוונה. המצווה היא כגוף שיש בו נשמה קטנטונת. אם יש קצת יותר כוונה, זה גוף חי, אם יש כוונה שלמה, זה גוף מלא מרץ, נשמה עם כוחות. צריך לעשות את המצווה ביראה ואהבה. כשמקיימים את המצוות ביראה ואהבה זה כמו כנפיים שמרוממות את המצוות למדרגות עליונות.

שיחת מו"ר הרה"ג זלמן מלמד לפרשת השבוע

כמו שבעולם יש דומם, צומח, חי ומדבר, כך במצוות. יש מצווה **דוממת**, מעשה מצוה שנעשה בלי כוונה, לדוגמה אדם שמתפלל והראש שלו במקום אחר לגמרי, הוא מדבר ולא שם לב בכלל למה שהוא מדבר. אדם עושה **מעשה** מצווה בלי כוונה.

יש מצווה שיש בה קצת חיות, המצווה נעשית **בדיבור**, והדיבור יותר חיוני מאשר מעשה הוא כמו **צומח** אבל חסרה כוונה.

יש כוונה שהיא כוונה רגשית ללא מחשבה, אדם באופן ספונטני אוהב לעשות את רצונו של ריבונו של עולם, לא למד ולא שנה הרבה, אך יש לו **טבע** של יראת שמים. (זו זכות גדולה מאוד שאדם הוא ירא שמים ועושה את המצוות בטבעיות, בחשק והתלהבות). הוא כמו **בעל חי**, שיש לו גם כן **תכונות ספונטניות**, גם המלאכים נקראים 'חיות הקודש' כי אין להם בחירה. אדם כזה הוא כאילו מוכרח בטבע לבצע פעולות. אנשים מקיימים מצווה בטבעיות כמו בעלי חיים שפועלים בלי שיקול דעת, החלטה או התבוננות.

המצווה המושלמת נעשית מתוך התבוננות והכרה. אדם שעובד את ה' בדרך כזו, לבו מתמלא שמחה, אהבה ויראה את ה', ואדם כזה עובד את ה' עם כל הכוחות. זו מצווה שלמה. גוף של המצווה עם החיוניות של המצווה, עם הראש והשכל של המצווה. את הדירוג הזה עושה בעל התניא בהמשך הפרקים. כל מצווה כפי מדרגתה, עולה במרומים למדרגה יותר גבוהה. זה המשך ממה שדיברנו על השירה. עיקר שירה מן התורה ויש עניין לעבוד את ה' בשמחה.

המשל לעבודת ה' הזו הוא אוכל. אפשר להגיש אוכל בלי צורה, ואפשר לסדר אותו שתהיה לו צורה נאה, וריח וטעם. גם אם אין טעם, האוכל יכול להיות בריא. היה לי חבר בישיבה, צדיק, אדם יקר, נפטר בגיל צעיר, והייתה לו עבודת ה' מיוחדת. הוא אכל דברים בלי טעם, כי צריך לאכול כדי להיות בריאים, לא רצה ליהנות מהאוכל ביום חול. אמנם בשבת צריך ליהנות. זו מצוות עונג שבת, "וקראת לשבת עונג". אוכל עם טעם זה נותן תחושה אחרת יותר של נעימות.

כמובן אם אדם אוכל כדי שיהיו לו יותר כוחות לעבוד את ה', אז כשהוא יותר שמח באכילתו, גם זה חלק מעבודת ה'. כך מצווה עם כוונה זו מצווה עם טעם.

המנגינה – הפנימיות של המילים

אותו הדבר בשירה. יש מילים, יש טעמים, ויש את המנגינה של המילים. זו השירה. זה דומה לכוונה ומעשה. יש מחלוקת הפוסקים האם טעם כעיקר או לא? כלומר, האם טעם של דבר איסור הוא כמו שאדם אכל איסור בעצמו, לדוגמה אם הכניסו חתיכת בשר אסור לתוך המרק, והוציאו את החתיכה, אין שום ממשות, אבל יש שם טעם של איסור. אז יש דברים שבהם טעם כעיקר כי זהו איסור דאורייתא, כמו בשר בחלב. אך האם גם בכל דברי האיסור טעם כעיקר. זו מחלוקת, כי הטעם הוא משהו יותר פנימי, רוחני. יש טעם בפה, ויש טעמים שהם מנגינות, כמו טעמי המקרא. לא הכרחי לקרוא את התורה בטעמים, יוצאים ידי חובה גם אם קוראים בלא טעמים. אבל אם קוראים עם טעמים, מנגנים את התורה, יש נשמה לדברי התורה שקוראים, התורה חיה, זו המוסיקה של הדברים. כשהגר"א סיים את פירושו לשיר השירים, שמח שמחה גדולה, ביקש שידליקו נרות בבית, עשה מסיבה ואמר שעכשיו סיים את כל התורה כולה. הגר"א גם למד את חכמות העולם והיה בקי בהם גם כן, ושיבח את המוסיקה מאוד, ואמר ששורשי המוסיקה ניתנו למשה מהר סיני, ועל ידי הנגינה אפשר להגיע לידיעת סודות התורה. המנגינה היא התוכן הפנימי של השירה. יש את המילים שהם הצד החיצוני, ויש מנגינה שהיא הצד הפנימי. יש מילים ויש להם כוונה. יש למילים גם תוכן פנימי, ויש תוכן לפנים מתוכן, בכל מילה ומילה שאנחנו פונים לריבוננו של עולם, יש בה עומק ועוד עומק.

והשיא של השירה, היא 'אז ישיר'. 'אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה". חז"ל מתארים שמשה אמר את השירה וכולם עונים. הייתה כאן הבעה יותר גדולה ויותר עמוקה של הדבקות בריבוננו של עולם. זו הייתה שירה שלא פוסקת, בהתרוממות כל כך גדולה, מעל הזמן. 'אז ישיר משה ובני ישראל'. ואכן זה מה שקורה בפועל, בכל יום השירה הזאת נאמרת, דורות על גבי דורות, ולא פוסקת.

מדרגת הנבואה על הים יותר ממרכבה שראה יחזקאל

אומרים חז"ל: "מה שראתה שפחה על הים לא ראה יחזקאל בן בוזי", יחזקאל בן בוזי ראה מעשה מרכבה. השפחה על הים גם ראתה מרכבות, את מרכבות פרעה וחילו ירה בים, חז"ל אומרים שמה שראתה שפחה על הים לא ראה יחזקאל כפשוטו, כנראה שאז היה מעמד של נבואה.

אני רוצה לתת עוד פשוט. הזוהר שואל מדוע יחזקאל מתאר את כל מעשה המרכבה כל כך בפירוט, מה שמשא לא כתב מה שראה, ואפילו ישעיהו לא פירט? אומר הזוהר שיחזקאל פירט מפני שישראל יצאו לגלות והיו במצב נפשי קשה. הם יצאו מארץ ישראל, מכל התנאים הטובים, ופתאום הם בגלות בסבל, והיה צריך לעודד אותם להראות להם ששכינה עמם. יחזקאל היה על נהר כבר, בגלות, והוא רואה מראות אלוקים ומספר שריבונו של עולם אתנו, וכדי שיהיו משוכנעים, מספר להם את כל מה שראה, שידעו שבאמת ראה שהשכינה איתם גם בגלות.

אבל על הים בני ישראל ראו את ה' ממש. לא היו צריכים להאמין ליחזקאל, שריבונו של עולם אתנו בגלות, ורק מסתיר פניו. בקריעת ים סוף, סולק הסתר הפנים. ריבונו של עולם הופיע וכל אחד ראה את ההופעה האלוהית. אפילו השפחה, שהיא ברמה הכי נמוכה שיכולה להיות, ראתה שהמרכבה האלקית מטביעה את מרכבות פרעה וחילו בים סוף. זו הייתה הופעה של מרכבה מול מרכבה, ריבונו של עולם מתגלה בהופעה גדולה ועצומה שלא הייתה כמותה.

חז"ל רוצים שאנחנו נחיה את הדברים. כאשר אנחנו אומרים 'אז ישיר', אנחנו צריכים לראות את עצמנו עומדים על היבשה בשפת ים סוף, רואים את כל הסערה העצומה ומרכבות פרעה עולות ויורדות עד שטובעות ונפלטות מהים. עלינו לחיות את החוויה הזו כמו שהייתה אז. כשאדם אומר 'אז ישיר' במלוא הכוונה, הוא ממשיך גאולה לישראל. ומובטח שמי שאומר אז ישיר במלוא הכוונה, שיהיה ויראה את הגאולה השלמה. שנזכה במהרה לראות בגאולתנו השלמה.

השיחה נמסרה בשנת התשס"ח

לקבלת שיחה שבועית במייל או בווטסאפ,

שלחו הודעה לכתובת bogrim@yeshiva.org.il, או למספר 0547881227

ניתן לצפות בשיחה באתר ישיבה - www.yeshiva.org.il

השיחה השבועית משודרת בשידור חי במוצאי שבת, כשעה לאחר צאת השבת

ניתן להאזין בשידור חי גם דרך חיוג לטלפון 02-6643149 שלוחה 11

